

სოციალური იზოლაციის რისკები ხანდაზმულებში

ია მგელაძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე სოციალური სამუშაოს მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

სოციალური სამუშაო

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: შორენა საძაგლიშვილი, მეცნიერებათა დოქტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2019

განაცხადი

როგორც წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ია მგელაძე

23.06.2019წ.

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი ეხება საქართველოში მცხოვრებ ხანდაზმულებში (ოჯახები, სახელმწიფო 24 საათიანი მომსახურებები, გარემოვაჭრე ხანდაზმულები) სოციალური იზოლაციის რისკების შესწავლას და გამოვლენას, ასევე ხანდაზმულთა სახელმწიფო სოციალური დაცვის პოლიტიკისა და საერთაშორისო პრაქტიკის მიმოხილვას. ნაშრომში გამოყენებული იქნა შერეული კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავდა დაგვედგინა ოჯახებში და ინსტიტუციებში მცხოვრები ხანდაზმულები რამდენად თვითრეალიზებულად გრძნობენ თავს ცხოვრების მოცემულ ეტაპზე; რამდენად ძლიერია მათი თანადგომის ქსელი; განიცდიან თუარა მარტოსულობას; აქვთ თუარა დაუცველობის გრძნობა; თვლიან თუარა თავს თემში ინტეგრირებულად.

კვლევა ჩატარდა საქართველოს მასშტაბით შემდეგ ქალაქებში: თბილისი, ლანჩხუთი, ოზურგეთი. სამიზნე ჯგუფად განისაზღვრა:

- 1) ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტში ოჯახებში მცხოვრები მოხუცები,
- 2) ოზურგეთში სახელმწიფო ინსტიტუციაში მცხოვრები მოხუცები-ანასეულის სათემო მომსახურება
- 3) თბილისში გარემოვაჭრე ხანდაზმულები.

ჩემი, მოცემული თემით დაინტერესება გამოიწვია 2015¹ წელს ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, სოციალური დაცვის დეპარტამენტის, პროგრამების მონიტორინგის სამართველოს მიერ საქართველოს მასშტაბით სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში

¹ 2015-2017 წლებში ვიმუშავე ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, სოციალური დაცვის დეპარტამენტის, პროგრამების მონიტორინგის სამართველოს უფროსი სპეციალისტის პოზიციაზე.

მოქმედი ხანდაზმულთა სადღეღამისო დაწესებულების შესწავლამ (სათემო მომსახურებები, ხანდაზმულთა პანსიონატები) და მონიტორინგის შედეგად გამოვლენილი საჭიროებების გაცნობამ. გამიჩნდა ინტერესი ასევე შემესწავლა და მეკვლია იმ მოხუცების მდგომარეობაც, რომლებიც ოჯახებში ცხოვრობენ. განსხვავდება თუარა მათი კეთილდღეობის და სოციალური ჩართულობის დონე სახელმწიფო სისტემაში მცხოვრები ხანდაზმულებისგან.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: სოციალური იზოლაცია, მარტოობა, ხანდაზმულები.

Abstract

This work refers to the study and identification of the risk of social isolation in the elderly people (families, state 24 hour services, elderly working in the streets), as well as it reviews the state social protection policy and international practice of elderly people. Within the theme, a qualitative study was used, which aimed to identify how the elderly people living in institutions and families feel self-realization at the given stage of life; How strong are their networks; If they suffer from loneliness; If they have a feeling of insecurity; If they consider themselves to be integrated into the community.

The research was conducted in the following cities throughout Georgia: Tbilisi, Lanchkhuti, Ozurgeti. The target group was:

- 1) Elderly people living in families municipality of Lanchkhuti;
- 2) The elderly residents of Ozurgeti's state institution;
- 3) The street trader elderly people.

My interest in this topic has been caused in 2015², when I got acquainted the state monitoring reports about state Community services and boarding houses for elderly people, conducted by Program Monitoring division of Ministry of internally displaced persons from the occupied territories, labour, health and social affairs of Georgia. I got acquainted with the needs identified as a result of monitoring. A huge interest and desire came to me, to study also the elderly people who live in families. If there is the difference between the welfare and social involvement from the elderly people living in the state system than, those elderly - living with the families.

The study showed, that the elderly people living in Georgia, despite their social economical condition and sociological status - face social isolation risks, but the indicator is not so high compared to other countries. This is caused due to the existence of strong institutions of family and neighborhood in Georgian society.

Key-words: Social isolation, loneliness, elderly people.

² In 2015-2017 I used to work as a senior specialist in Program Monitoring Division of the “Ministry of internally displaced persons from the occupied territories, labour, health and social affairs of Georgia“.